

**SANAYİ HIZLANDIRMA YASASI TASLAĞI - AVRUPA PARLAMENTOSU İLK
ORTAK KOMİSYON TOPLANTISI BİLGİ NOTU**

Sanayi Hızlandırma Yasası Taslağına (Industrial Accelerator Act) ilişkin olarak Avrupa Parlamentosunda (AP) ilk ortak komisyon toplantısı INTA, IMCO ve ITRE komisyonları üyeleri ve Avrupa Komisyonunun katılımıyla 2 Haziran 2026 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Toplantının başında yaptığı konuşmada **Avrupa Komisyonu İcracı Başkan Yardımcısı Stéphane Séjourné**, Avrupa sanayisinin hassas bir dönemden geçtiğini, adil rekabet koşullarının tesis edilmesinin ve AB'nin sanayi kapasitesinin yeniden güçlendirilmesinin stratejik bir öncelik olduğunu vurgulamıştır.

Taslak kapsamında öngörülen mütakabiliyet yaklaşımının üçüncü ülkeler nezdinde de yakından takip edildiğini belirten Séjourné, **Türkiye'nin kamu alımları alanındaki mütakabiliyet mekanizmaları ve AB tedbirlerine uyum imkanları konusunda Komisyon ile temasa geçtiğini ifade etmiş**; Kanada'ya gerçekleştireceği bir ziyaret kapsamında öncelikle ele almak istediği konulardan birinin Kanada'nın kamu alımlarında mütakabiliyetin sağlanması olduğunu dile getirmiştir. Bu kapsamda, **Taslağın yalnızca bir sanayi politikası aracı değil, aynı zamanda AB bakımından bir ticaret savunma ve pazarlık aracı işlevi de görebileceğini** kaydetmiştir. Séjourné ayrıca, **kurumsal filolar ile nükleer sektörde kullanılan stratejik bileşenler bakımından yalnızca AB kapsamının geçerli olacağını**; kurumsal filolar için öngörülen batarya hariç %70 Avrupa bileşeni şartının mevcut Avrupa otomotiv üretim yapısıyla uyumlu olduğunu ve bu tedbirler alınmazsa Avrupa bileşeni oranının 2035 itibarıyla %50'nin altına düşebileceğini ifade etmiştir.

Taslağın **Uluslararası Ticaret (INTA) Komisyonu raportörü Anna Cavazzini** (Almanya, Birlik 90/ Yeşiller);

- Avrupa sanayisinin (Saksonya'daki solar endüstrisinde yaşanan iflaslar, Volkswagen'in fabrika kapatması örneğinde olduğu gibi) Çin'in haksız rekabeti nedeniyle baskı altında olduğunu ve 200.000 istihdam kaybı yaşandığını,
- Çin'deki firmaların OECD ülkelerindeki firmalara göre ortalama 3 ila 8 kat daha fazla destek aldığını (GSYH'nin %4,4'ü); AB'nin acilen kamu ihalelerini stratejik olarak kullanması ve kıt kamu kaynaklarını AB'de iş yaratan ve kurallara uyan şirketlere yönlendirmesi gerektiğini,
- **Taslak raporun yaz tatilinden sonra sunulacağını**, hazırlayacağı raporda, en büyük emisyon kaynağı olan çelik ve çimento sektörlerinde karbonsuzlaştırma çabalarını destekleyecek hükümlerin güçlendirilmesi, "AB menşei" eşdeğerliğinden yararlanacak ülkelerin listesinin daraltılmasını ve Avrupa'nın ekonomik güvenliğine katkı sağlayan güvenilir ortaklara öncelik verilmesini, Taslağın AB'de yerli temiz teknolojilerin üretiminin artırılmasını destekleyecek şekilde geliştirilmesi önerilerine yer vereceğini belirtmiştir.

Sanayi, Araştırma ve Enerji Komisyonu (ITRE) raportörü Christophe GRUDLER (Fransa, Liberaller-Renew);

- “Made in Europe” kavramının 80’den fazla ülkeyi kapsayacak şekilde geniş yorumlanmaması, gerçek anlamda Avrupa üretimini destekleyecek şekilde tanımlanması ve üçüncü ülkelere açılımın ise ancak gerçek mütekabiliyetin sağlanması halinde değerlendirilmesi gerektiğini,
- Metnin temel amacının Avrupa’da üretilen teknolojiler için bir pazar oluşturmak olduğunu; ancak mevcut eşiklerin ve kapsama alınan bileşen sayısının yetersiz olduğunu,
- Son olarak düzenlemenin hem etkili hem de sahada uygulanabilir nitelikte tasarlanması ve menşe takibinin özellikle KOBİ’ler açısından ilave bir idari engel oluşturmaması gerektiğini ifade etmiştir.

İç Pazar ve Tüketicinin Korunması Komisyonu (IMCO) raportörü Pierre JOUVET (Fransa, Sosyalistler ve Demokratlar-S&D) ise;

- Sanayicilerin AB’nin sınai zorluklara karşı daha etkili adımlar atması yönünde yüksek beklenti içinde olduğunu, ancak mevcut düzenlemenin karmaşık olduğunu,
- “Made in Europe” tanımının gerçek bir Avrupa tercihini yansıtmaması gerektiğini; son montajın Avrupa’da gerçekleşse dahi bileşenlerinin çoğu dışarıdan gelen ürünlerin bu kapsamda değerlendirilmemesi gerektiğini, 80’den fazla ülkeyi kapsayan bir tanımın Avrupa üretimini önceliklendirmek bakımından yeterli olmadığını,
- Menşe kurallarının açık ve net olması gerektiğini, muafiyet eşiklerinin düşük tutulmasının haksız rekabete yol açabileceğini, ayrıca batarya bileşenleri ve elektrikli araçlar gibi alanlarda entegre Avrupa değer zincirlerinin oluşturulmasının önemli olduğunu,
- Son olarak, sosyal koşulluluk (social conditionality) hükümlerinin yalnızca kamu ihaleleriyle sınırlı kalmaması, metnin tamamına uygulanması gerektiğini dile getirmiştir.

Parlamentelerin genel olarak Avrupa sanayisinin güçlendirilmesi, stratejik özerkliğin artırılması, izin süreçlerinin hızlandırılması ve kamu alımlarında Avrupa üretiminin daha fazla desteklenmesi hedeflerini olumlu karşıladığı görülmüştür. Ayrıca, küresel rakiplerin kendi sanayilerini aktif biçimde desteklediği bir ortamda AB’nin de daha stratejik ve mütekabiliyete dayalı bir sanayi politikası izlemesi gerektiği ifade edilmiştir.

Bununla birlikte, **Avrupa tercihi/”Made in Europe” yaklaşımı ile “Birlik menşei” kavramının AP üyelerinin en çok üzerinde durduğu hususlar arasında yer aldığı** görülmüş olup, bundan sonraki AP içi müzakere sürecinde de bu konuların ağırlıklı yer tutacağı öngörülmektedir. Bu kapsamda **en temel eleştirilerden biri, “Made in Europe” tanımının fazla geniş tutulması ve STA kapsamındaki çok sayıda ülkenin ürünlerinin AB ürünüyle eşdeğer sayılması olmuştur.** Bu durumun gerçek bir Avrupa tercihi yaratmayacağı, Avrupa üretimini yeterince korumayacağı ve düzenlemenin amacından uzaklaşmasına yol açabileceği belirtilmiş; menşe kurallarının açık, dar ve uygulanabilir şekilde tanımlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Diğer önemli eleştiriler ise, düzenlemenin karmaşık yapısı, yatırımcılar açısından öngörülebilirlik eksikliği ve KOBİ’ler üzerinde yaratabileceği idari yükler olmuştur. Bazı temel tanımların ve uygulama ayrıntılarının daha sonra Komisyon tarafından belirlenmesinin belirsizlik yaratabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca, “Made in Europe” şartlarının çok katı

uygulanması halinde maliyetleri artırabileceği, rekabeti azaltabileceği, arzı kısıtlayabileceği ve kamu ihalelerine katılımı düşürebileceği yönünde endişeler dile getirilmiştir.

Ayrıca, bazı parlamenterler tarafından taslağın serbest ticaret ilkeleri, DTÖ kuralları ve AB'nin uluslararası ortaklıklarıyla uyumlu olması gerektiği, dost ve ortak ülkelerin tamamen dışlanmasının karşı önlemlere, ihracat ve istihdam kayıplarına yol açabileceği ifade edilmiştir. Buna karşılık, bazı parlamenterler ise AB'nin daha koruyucu, hatta çevresel ve sosyal standartları önceleyen bir Avrupa tercihi yaklaşımı benimsemesi gerektiğini savunmuştur.

Sosyal koşulluluk da tartışmalarda öne çıkan başlıklardan biri olmuştur. AB pazarına erişimin iyi çalışma koşulları, sendikal haklar, örgütlenme özgürlüğü, toplu pazarlık ve işçilere yönelik eğitim imkânlarıyla ilişkilendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu çerçevede, Avrupa sanayisinin yalnızca üretim kapasitesiyle değil, sosyal standartlar ve işçi haklarıyla birlikte güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Genel olarak parlamenterler, Sanayi Hızlandırma Yasasını olumlu bulmakla birlikte, taslağın daha net, uygulanabilir, öngörülebilir ve gerçek anlamda Avrupa üretimini destekleyecek şekilde güçlendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Parlamenter görüşlerine ilişkin ayrıntılı not ekte sunulmaktadır.

Taslağa ilişkin Parlamenterler tarafından dile getirilen hususlar aşağıda özetlenmektedir:

Dirk Gotink (Hollanda-INTA): Metnin karmaşık olduğunu, yeniden sanayileşme hedefinin, Çin'de görülen türden verimsizliklere yol açmaması için dikkatli olunması gerektiğini, Avrupa'nın en önemli varlıklarından birinin ortakları olduğunu belirterek dost ve ortak ülkelere kapıların kapatılmaması gerektiğini ifade etmiştir. Çin'deki devlet sübvansiyonlarının Avrupa'da yeşil ürünleri de daha ucuz hale getirdiğini, bu çerçevede, tüm maliyetlerin Avrupa tarafından üstlenilmesinin ne ölçüde rasyonel olduğunun sorgulanması gerektiğini belirtmiştir.

Kathleen Van Brempt (Belçika-INTA): "Made in and with Europe" yaklaşımına ilişkin daha net bir açıklamaya ihtiyaç bulunduğunu, Komisyonun STA kapsamındaki ülkeleri açık şekilde listelemesi gerektiğini, ayrıca Taslağın geri dönüşüm ve AB'de geri dönüştürülmüş ürünlere ilişkin diğer düzenlemelerle bağlantılı olduğunu, son olarak aday ülkelerin konumunun netleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Daniele Polato (İtalya-INTA): Avrupa sanayisini yeniden canlandırma hedefinin olumlu olduğunu, ancak bunun kesinlik, tutarlılık ve pragmatizm gerektirdiğini ifade etmiştir. Yeşil Mutabakat kapsamında yapılan hatalardan kaçınılması gerektiğini belirterek, kamu sözleşmelerinin AB sanayisini desteklemesi ve düşük karbonlu üretim kriterlerinin gerçekçi biçimde tanımlanması gerektiğini vurgulamıştır.

Jörgen Warborn (İsveç-INTA): Uluslararası ticaret açısından Avrupa pazarının küresel ekonominin yalnızca bir parçası olduğunu belirterek, STA ve DTÖ ortaklarının dışlanmasının karşı önlemlere yol açabileceğini ifade etmiştir. Bu durumun AB'nin büyüme, ihracat ve istihdam imkânlarını azaltabileceğini belirterek, böyle bir dışlamanın hukuki dayanağının ve muhtemel karşı tedbirlerin değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Dan Nica (Romanya-ITRE): Çelik, alüminyum, gübre ve çimento gibi sektörlerde ciddi sorunlar yaşandığını, AB'de üretilen ürünlerin karbon maliyetleri nedeniyle daha pahalı hale

geldiğini, Avrupa pazarında eşit rekabet koşullarının yeniden tesis edilmesi ve Avrupa tercihinin güçlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Paolo Borchia (İtalya, ITRE): AB ile STA'sı bulunan üçüncü ülkelerden gelen ürünlerin AB ürünleriyle eşdeğer sayılmasının gerçek bir Avrupa markası oluşturmayacağını ifade etmiş; ayrıca dış yatırım denetimi, üye devlet yetkileri ve KOBİ'ler üzerindeki etkiler konusunda kaygılarını dile getirmiştir.

Daniela Obajtek (Polonya-ITRE): Sanayi Hızlandırma Yasasının Batı Avrupa ülkelerinin sanayisini geliştirmek için tasarlandığını, düzenlemenin ekonomiyi nasıl canlandıracağına dair yeterli bir vizyon sunmadığını ifade etmiştir. Düşük emisyon kriterlerinin Doğu Avrupa ülkelerinin rekabet gücünü zayıflatabileceğini belirterek, maliyetlerin düşürülmesi ve sanayi politikasının daha dengeli biçimde tasarlanması gerektiğini vurgulamıştır.

Mariateresa Vivaldini (İtalya-ITRE): Yüksek enerji maliyetleri, karmaşık mevzuat ve ideolojik kriterlerin yatırımların Avrupa dışına kaymasına yol açtığını ifade etmiştir. İzin süreçlerinin hızlandırılmasını memnuniyetle karşıladığını ancak "Made in Europe" önlemlerinin aşırı katı uygulanmasının rekabeti azaltma, maliyetleri artırma ve KOBİ'ler üzerinde yeni idari yükler yaratma riski taşıdığını vurgulamıştır.

Sara Matthieu (Belçika-ITRE): Üçüncü ülkelerde üretilen veya montajlanan ürünlerin "Made in Europe" kapsamında değerlendirilmesinin Avrupa üretimine zarar verebileceğini belirterek, sanayileşme hedeflerinin ve düşük karbonlu ürünlere ilişkin asgari eşiklerin daha iddialı hale getirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Jens Geier (Almanya-ITRE): AB pazarına erişimin menşe ülkedeki iyi çalışma koşullarıyla ilişkilendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Örgütlenme özgürlüğü, sendikal haklar ve toplu pazarlık gibi kriterlerin AB standartlarıyla uyumlu bir filtre oluşturabileceğini ve "Made in Europe" tanımından yararlanacak ülke sayısını sınırlayabileceğini vurgulamıştır.

Klara Dostalova (Çekya-IMCO): AB'nin aşırı düzenlenmiş ve rekabet gücü zayıflamış bir yapı içinde bulunduğunu belirterek, izin süreçlerinde üye devletlere somut olarak nasıl destek sağlanacağını ve bazı temel hususların daha sonra Komisyon tarafından belirlenmesinin yatırımcılar açısından nasıl öngörülebilirlik sağlayacağını açıklığa kavuşturulması gerektiğini vurgulamıştır.

Tomislav Sokol (Hırvatistan-IMCO): AB'nin sanayi tabanını güçlendirme konusunda stratejik davranması gerektiğini, mütekabiliyet ilkesini desteklediğini, ancak kuralların basit olması ve istisnaların mümkün olduğunca azaltılması ve ayrıca sektör kapsamının genişletilmesinin değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Son olarak, kamu ihale mevzuatında yapılacak revizyonun, Sanayi Hızlandırma Yasası'nın sektör bazlı kurallarıyla nasıl uyumlaştırılacağını gündeme getirmiştir.

Nicola Minchev (Bulgaristan-IMCO) Taslağın serbest ticaret ilkeleriyle uyumlu olması ve korumacılığa dönüşmemesi gerektiğini, AB menşe şartlarının STA kapsamındaki üçüncü ülke içeriklerinin de AB menşeli sayılması nedeniyle belirsizleşebileceğini belirterek, düzenlemenin amacından sapmasını önleyecek güvencelerin netleştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

David Cormand (Fransa-IMCO): Aşırı liberal politikaların ve açık pazar yaklaşımının sanayisizleşmeye yol açtığını, Made in EU yaklaşımının esas olarak 27 üye devleti kapsamı ve istisnaların vaka bazında değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Hanna Gedin (İsveç-IMCO): “Made in Europe” kavramının STA’lar üzerinden çok geniş yorumlanmasına karşı çıkmış; ayrıca sosyal koşulluluk (social conditionality) insana yakışır çalışma koşulları ve eğitim imkânlarının düzenlemenin merkezinde yer alması gerektiğini vurgulamıştır.

Cynthia Ní Mhurchú (İrlanda-IMCO): Teklifin zincirleme ekonomik etkileri konusunda endişelerini dile getirmiştir. Avrupa sanayisini güçlendirme hedefini desteklediğini; ancak konut, güneş paneli ve kamu altyapı proje maliyetlerinin hâlihazırda yüksek olduğunu belirterek, kuralların rekabeti azaltma, arzı kısıtlama ve ihalelere katılımı düşürme riski taşıdığını ifade etmiştir.

Gheorghe Piperea (Romanya-IMCO): Taslağın uygulanmasının zor olduğunu, Yeşil Mutabakat’ın Romanya gibi bazı ülkelerde sanayi kayıplarına ve işsizliğe yol açtığını belirterek, Emisyon Ticaret Sisteminin de askıya alınması veya kaldırılması gerektiğini vurgulamıştır.

Pablo Arias Echeverría (İspanya-IMCO): “Made in Europe” yaklaşımının korumacılığa veya daha pahalı ürün anlamına gelmemesi gerektiğini ifade etmiştir. Fiyat farkının yüksek olması halinde tüketiciler nezdinde bu yaklaşımın başarılı olamayacağını vurgulamıştır.

Mathilde Androuët (Fransa-ENVI): “Made in Europe” tanımının 80’den fazla ülkeyi kapsamasının Avrupa sanayisini korumayacağını ifade etmiştir. Doğrudan yabancı yatırımlar için belirlenen 100 milyon avroluk eşiğin yüksek olduğunu, KOBİ’leri yeterince dikkate almadığını vurgulamıştır.